

INTERNETES HÁLÓZATSEMLEGESSÉG

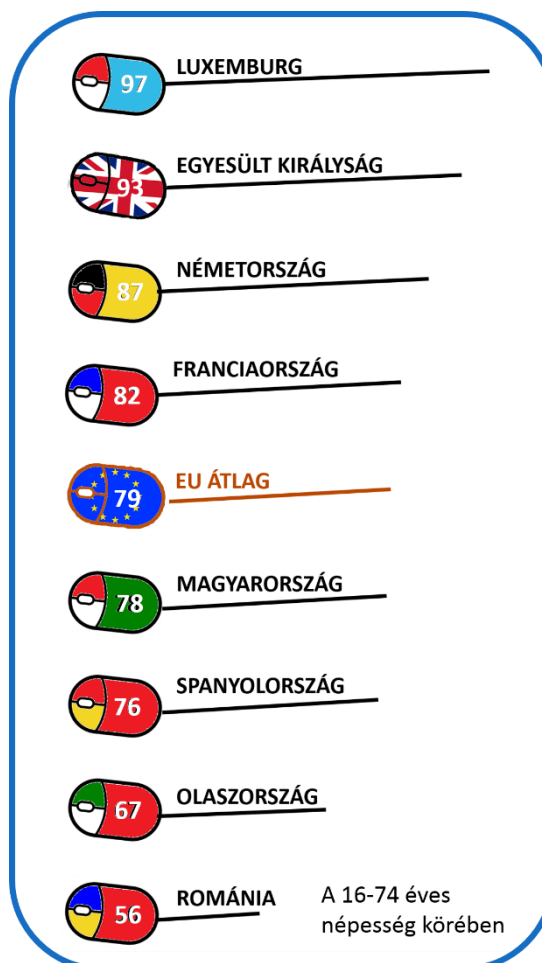
Jelen háttéranyag áttekinti az internetes hálózatsemlegesség témájának alapkérdéseit, a netsemlegesség mellett és ellene szóló főbb érveket, valamint a vonatkozó európai uniós szabályozást és a hazai fejleményeket.

- A netsemlegesség (net neutrality) az az elv, amely az interneten zajló forgalom korlátok nélküli, ellenőrizetlen működését jelenti.
- Az internetes tartalmak, szolgáltatások erőteljes növekedésével nő a szolgáltatók közötti verseny, s egyre többször sérül a netsemlegesség.
- A netsemlegesség megsértésének jellegzetes módjai: tartalmak blokkolása, lassítása, kettős sebesség alkalmazása, nullás díjszabás.
- Az Európai Unió 2015-ben hozott rendeletet a netsemlegesség biztosításáról, amely 2016 áprilisa óta hatályos.
- A netsemlegesség megsértése esetén a nemzeti hírközlési hatóságok hivatottak eljárni – Magyarországon a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (NMHH).
- A szolgáltatók leggyakrabban a nullás díjszabás eszközével élnek.
- Az Európai Unióban az NMHH volt az az első nemzeti hatóság, amely 2016 novemberében elmarasztaló határozatot hozott nullás díjszabást alkalmazó vállalattal szemben (Magyar Telekom).

Az internet kimeríthetetlen adatgazdagságával, korlátlanosságával, a tértől és időtől független kommunikáció biztosításával vált mindennapjaink megkerülhetetlen részévé.

Elsősorban ezen erényeinek köszönhetően – az [Eurostat 2016. évi felmérése](#) szerint – a magyar felnőtt lakosság **78 százaléka hetente legalább egyszer kapcsolódik az internethez** (szemben az egy évvel korábbi 72 százalékos adattal).

1. ábra: A rendszeres internethasználók aránya az Európai Unió néhány tagországában, 2016 (százalék)

A világháló működésének kezdettől alapelve, hogy mérlegelés nélkül minden tartalomnak helyet biztosít, másképpen kifejezve az internet szolgáltatói semlegesen viszonyulnak a tartalomhoz. **Sem hátrányos, sem előnyös helyzetbe nem hozható egyik tartalom a másikhoz képest** – ez a netsemlegesség, más szóval a hálózatsemlegesség lényege.

A hálózaton kínált tartalmak adatmennyisége hatalmas mértékben és folyamatosan növekszik, a szolgáltatások szüntelenül bővülnek, s a tartalomszolgáltatók közötti verseny élesedésével veszélybe került, védendővé vált a netsemlegesség elve.

Forrás: Infoszolg/ [Eurostat](#) / [KSH](#)

A NETSEMLEGESSÉG MEGSÉRTÉSÉNEK TÍPUSAI

Az internetszolgáltatók változatos módokon próbálnak piaci érdekeiknek megfelelően különbséget tenni a tartalmak között.

Blokkolás

Ebben az esetben az internetszolgáltató nem tesz elérhetővé bizonyos tartalmakat, szolgáltatásokat.

Jellemzően nem volt elérhető egyes szolgáltatóknál például a Viber vagy a Skype szolgáltatás (telefonálási, illetve videotelefonos lehetőség az interneten keresztül), mert ingyenességük miatt mindkét szolgáltatás erős konkurenciájává vált a hagyományos, díjköteles telefonálásnak, s ez érdeksérelmet jelentett a mobilszolgáltatóknak.

Lassítás

Az internetszolgáltatók bizonyos tartalmak letöltését lassítják, amellyel szintén a piaci vetélytárs szolgáltatásainak elérését kívánják megnehezíteni.

Kettős sebesség

Bizonyos tartalmakat a szolgáltató nagyobb sávszélességgel, ezáltal gyorsabban kínál az előfizetőknek.

Nullás díjszabás (zero-rating)

A szolgáltató valamely általa preferált szolgáltatás vagy tartalom használatát azzal ösztönzi, hogy elérését korlátlaná teszi, azaz nem számolja hozzá az előfizető adatforgalmához; a hasonló szolgáltatást nyújtó versenytársak ezáltal – ér-

telemszerűen – versenyhátrányba kerülnek.

Világszerte léteznek például olyan internet-előfizetési csomagok, amelyekben a Facebook vagy a Deezer zenei szolgáltatás használata nem számít bele a letöltési adatkeretbe.

A ELSŐ NETSEMLEGESSÉGET VÉDŐ RENDELKEZÉSEK

2010-ben, az Egyesült Államokban látott napvilágot a világ első netsemlegességet védő szabályozása. Ezt 2015-ben további szigorítás követte ([Open Internet Order](#)), mely már határozottan tiltja a netsemlegességet sértő, fent említett eljárásokat.

Törvényben először [Chile](#), azután pedig [Hollandia](#) állt ki a hálózatsemlegesség mellett; a 2012-ben hatályba lépett holland törvény kifejezetten tiltja a nullás díjszabás alkalmazását, s hasonló szellemiségű a [szlovén](#) szabályozás is.

EURÓPAI SZABÁLYOZÁS

2016. április 30-án, a betérjesztése után három évvel lépett hatályba az Európai Unió [2015/2120.](#) számú netsemlegességi rendelete, mely – noha egyértelműen lándzsát tör a hálózatsemlegesség elve mellett – az eredetileg betérjesztett [javaslathoz](#) képest fellazult, más

1. ábra

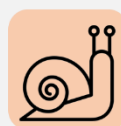
A NETSEMLEGESSÉG MEGSÉRTÉSÉNEK TÍPUSAI

A netszolgáltatók változatos módokon próbálnak piaci érdekeiknek megfelelően különbséget tenni a tartalmak között.

BLOKKOLÁS

Az internetszolgáltató nem tesz elérhetővé egyes tartalmakat, szolgáltatásokat, például mert ingyenességük miatt erős konkurenciát jelentenek számára.

LASSÍTÁS

A netszolgáltató lassítja bizonyos tartalmak letöltését, hogy megnehezítse a piaci vetélytárs szolgáltatásainak elérését.

KETTŐS SEBESSÉG

Bizonyos tartalmakat a szolgáltató nagyobb sávszélességgel, ezáltal gyorsabban kínál az előfizetőknek.

NULLÁS DÍJSZABÁS

A szolgáltató egy általa preferált szolgáltatás vagy tartalom elérését korlátlaná teszi, azaz nem számolja hozzá az előfizető adatforgalmához (zero-rating), s ezzel konkurenciájuk versenyhátrányt okoz.

Forrás: Infoszolg

szóval kikapukat hagyott a netsemlegesség megsértésére.

Blokkolást csak jogszabály, bírósági, illetve közigazgatási döntés alapján engedélyez, például illegális tartalmak esetén, nemzetbiztonsági érdekek érvényesítése céljából, netán egy kibertámadás vagy kémprogramok elleni intézkedés részeként.

Lassítást akkor enged a rendelet, ha azzal egy közlő hálózati adattorlódás megelőzhető, illetve ha a torlódás már fennáll, annak hatásai legalább mérsékelhetőek legyenek.

Egyértelmű tehát, hogy sem a blokkolás, sem a lassítás nem alapulhat kereskedelmi megfontolásokon.

Szűkre szabottan, ám mégiscsak teret enged a jogszabály a **kettős sebességnek** is. Lehetővé teszi, hogy a szolgáltató bizonyos, nagyobb sávzélességet igénylő, "speciális szolgáltatások"-nak – logikusan külön díjazás fejében – előnyt biztosítson azzal a feltétellel, hogy mindez az általános internet-hozzáférés minőségét nem ronthatja. Ilyen, nagy sebességet és az átlagnál nagyobb biztonságot igénylő szolgáltatás lehet például az önvezető járművek vezérlése, a távsebészet, illetve valamely, terrorelhárítást szolgáló tevékenység.

Nem tiltja egyértelműen a rendelet a **nullás díjszabás** alkalmazását, így bizonyos szolgáltatásokat továbbra is kivehet a szolgáltató az adatforgalmi korlátok alól.

2016 augusztusában látott napvilágot a tagországok hírközlési hatóságait tömörítő Európai Elektronikus Hírközlési Szabályozók Testületének (**BEREC**) [iránymutatása](#), amely központi jelentőségű a rendelet általánosabb megfogalmazásainak értelmezésében.

Az iránymutatás általában a nullás díjszabás ellen foglalt állást, s csak olyan esetben minősítette elfogadhatónak, ha azzal az internet-szolgáltató nem egy-egy konkrét alkalmazást, hanem szolgáltatás-csoportokat – például zene, videó – vesz ki az adatkorlát alól.

Nem egyértelműen tilalmas az iránymutatás megközelítése szerint egy olyan szolgáltatói eljárás sem, amely más díjszabást rendelne

bizonyos alkalmazások - például a Skype - adatforgalmához.

Az egyes eseteket utólagos ellenőrző szervként mindenkor a nemzeti hatóságok vizsgálják meg (Magyarországon a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság, [NMHH](#)) és mérlegelik, hogy a szolgáltató adott eljárása a rendeletbe ütközik-e.

ÉRVEK ÉS ELLENÉRVEK

A netsemlegesség melletti érvek

- A netsemlegesség egyben a **szólásszabadság** érvényesülését is jelenti. Más megközelítésben mindenkinek joga van ahhoz, hogy közlései mások közléseivel azonos eséllyel jussanak el a felhasználókhoz.
- A korlátozásmentes internet a szabad tájékozódáshoz való jogot, a **szabad információáramlást** is biztosítja.
- A netsemlegesség mindenki számára egyenlő hozzáférést biztosít a hálózathoz, s ezzel a szolgáltatást nyújtók közötti **szabad versenyt** is garantálja. Számos, később hatalmas karriert befutó vállalkozás – mint a Google, Facebook, Apple és a Microsoft – egyszerű ötletekből születtek, s az internet nyújtotta, korlátozásoktól mentes verseny tette lehetővé szárnyalásukat.
- Sokan érvelnek amellett, hogy az internetre, mint közműre kellene tekinteni, mely a villany-, víz-, és gázszolgáltatáshoz hasonlóan **költségalapú díjazással** érhető el és a szolgáltató ennek megfelelően semlegesen viszonyul az általa szolgáltatott tartalomhoz.

A netsemlegesség elleni érvek

- Az újabb és újabb alkalmazások egyre nagyobb sávzélességet igényelnek, emiatt az internetszolgáltatóknak folyamatosan fejleszteniük kell a hálózat kapacitását. Ám a **fejlesztés költségeit** egyre kevésbé képesek önállóan kitermelni. A minőségi hálózat kiépítésében részt vállaló tartalom-

szolgáltató azonban joggal várja el cserébe, hogy a többiekénél előnyösebb helyzetből kínálhassa szolgáltatásait.

- A felhasználói igények sokszínűek, a kábeltévé-szolgáltatáshoz hasonlóan ezért az internethasználat esetében is **különböző csomagokat** kellene felkínálni. Az alapszolgáltatásokat olcsón el lehetne érni, a nagyfogyasztóknak viszont magasabb minőségű, ezért drágább csomag állna a rendelkezésére.

MAGYAR HELYZETKÉP

Magyarországon a netsemlegesség kérdésében Gálik Mihály, Pápai Zoltán és Urbán Ágnes adták meg az alaphangot a Magyar Tudományos Akadémia Verseny és szabályozás, 2010. című [tanulmánykötetében](#). Bár a kérdés akkor még elsősorban az Egyesült Államokban volt napirenden, jelezték, hogy rövidesen Európában is széleskörű vitákra lehet számítani.

A témában illetékes NMHH 2012-ben már szakmai [konzultációt](#) szervezett, amelynek keretében a témában érintett tíz vállalat és civil szervezet fejtette ki az álláspontját.

2015-ben Deutsch Tamás, a folyamat előkészítéséért és lebonyolításáért felelős miniszterelnöki biztos nemzeti konzultációt hirdetett az internetről, s a feltett három nagy kérdéskör közül

az egyik a netsemlegességre vonatkozott. A konzultációban részt vevő mintegy 32 ezer válaszadó a netsemlegesség törvényi garanciáinak megteremtését sürgette.

2016 novemberében pedig a magyar NMHH volt az Európai Unióban az első hatóság, amely a netsemlegességre vonatkozó uniós előírásokat [alkalmazta](#). A Magyar Telekom ugyanis olyan havidíjas "Korlátlan TV és Film" csomagot kínált az előfizetőinek, amelyben az adatkeret kimerülése után minden internetes tartalmat és szolgáltatást lelassítottak, de a "TV GO" szolgáltatást továbbra is teljes sáv szélességben biztosították, miáltal megsértették a netsemlegességet. A hatóság ugyan nem szabott ki bírságot, de előírta a tartalmak megkülönböztetésének, azaz a nullás díjszabás alkalmazásának megszüntetését.

Két hónappal később, 2017 januárjában megszületett a második, hasonló tartalmú [határozat](#) is: a hatóság ezúttal a konkurens mobilszolgáltató Telenort marasztalta el, amely hasonló megkülönböztetést alkalmazott "MyChat" és "MyMusic" csomagjaiban.

Mindeközben a nullás díjszabás alkalmazása miatt Hollandiában és Svédországban is elmarasztaló határozatokat hoztak a hatóságok.

Források:

- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) [2015/2120 rendelete](#) (2015. november 25.) a nyílt internet-hozzáférés megteremtéséhez szükséges intézkedések meghozataláról, továbbá az egyetemes szolgáltatásról, valamint az elektronikus hírközlő hálózatokhoz és elektronikus hírközlési szolgáltatásokhoz kapcsolódó felhasználói jogokról szóló 2002/22/EK irányelv és az Unión belüli nyilvános mobilhírközlő hálózatok közötti baringolásról (roaming) szóló 531/2012/EU rendelet módosításáról
- BEREC [Guidelines](#). on the Implementation by National Regulators of European Net Neutrality Rules. August 2016
- Szűts Zoltán – Yoo Jinil: A netsemlegesség – törvényhozói, tartalomszolgáltatói, internetszolgáltatói és felhasználói olvasatok – Információs Társadalom, 2015/3.
- Gálffy Csaba: [IGEN/NEM - hálózatsemlegesség](#) – HWSW, 2014. december 1.
- Wiezner István: [Hálózatsemlegesség: miről szól a vita?](#) – PC World,| 2014 december 12.
- [Például ezért lehet érdekes a netsemlegesség](#). Bitport, 2017. január 28.

Készítette: Dr. Samu Nagy Dániel
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

infoszolg

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486